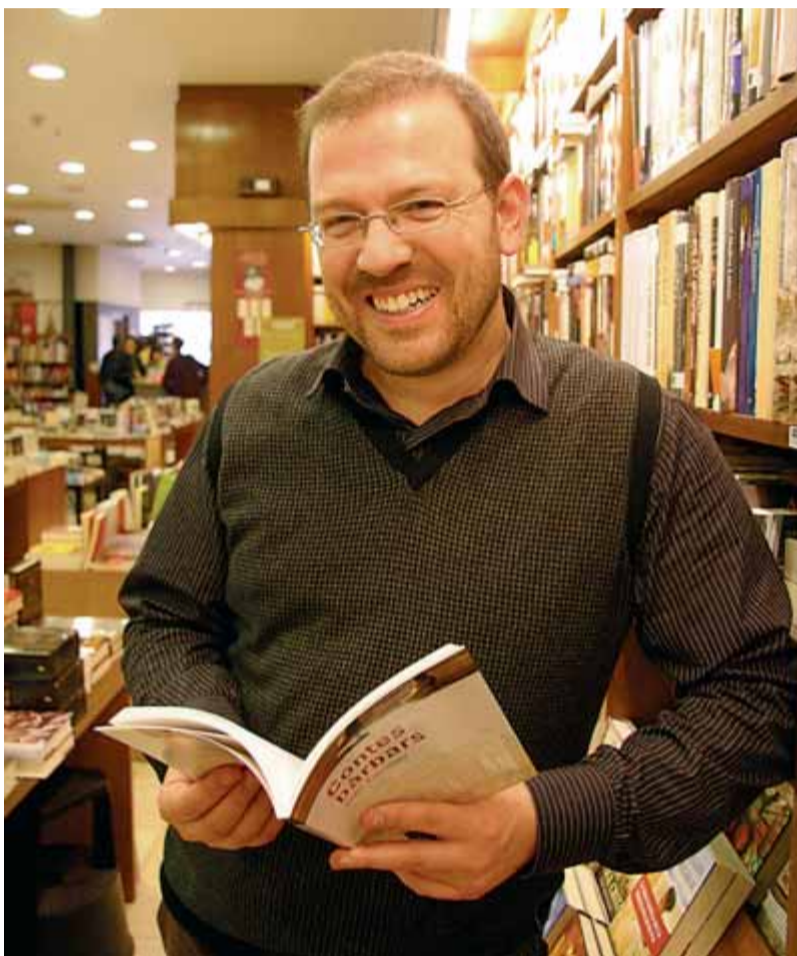

Contes | Joan Josep Isern

Set talls de ganivet

Crec que algun dia s'haurà de parlar amb un cert deteniment de la magnífica feina que l'editor Josep Cots i el seu equip de col·laboradors -curt però molt competent- estan fent al capdavant de les Edicions de 1984. Una feina que es fa palesa en un catàleg variat pel que fa a temes i ple de títols excel·lents. Penso, per exemple, en la traducció al català del diccionari de mitologia de Pierre Grimal, en la col·lecció de poesia -curta encara, però ben triada- i, sobretot, en la col·lecció *Mirmanda*, dedicada a la narrativa.

Una col·lecció que s'apropa als setanta títols, entre els quals trobem autors com ara Magris, Buzzati, Maalouf, Doctorow, Yourcenar, Berger, Platónov i el premi Goncourt de fa dos anys, Gilles Leroy. Això pel que fa als de fora. La nòmina d'autors de casa val a dir que és minsa però triada amb talent i exigència. Sobretot perquè combina la recuperació de noms importants de la primera meitat del segle XX -Vallmitjana, Xuriguera, Girbal, Caselles, Rusiñol...- amb el descobriment d'autors singulars d'ara mateix. Poso dos exemples prou categòrics: Sílvia Alcàntara, amb *Olor de Colònia*, i Jordi Larios, amb *Una màquina d'espavilar ocells de nit*. I n'hi afegeixo amb tots els honors un tercer: Joan Esculies, amb els seus esplèndids *Contes bàrbars* apareguts poc abans de Sant Jordi.

Joan Esculies ha presentat un nou recull de contes

Joan Esculies (Manresa, 1976) no és pas un escriptor nou en el gremi: fa set anys va guanyar el premi Ciutat d'Elx de novel·la amb *L'ocell de pluja* (3i4) i el 2005 va emportar-se el Mercè Rodoreda de contes amb *Tràilers* (Proa), un recull francament re-

marcable. M'aturo breument en aquest darrer llibre perquè la vuitantena de relats breus que conté són un exercici d'observació i de síntesi portat fins a la màxima exigència i amb resultats dignes de remarca en la majoria dels casos. Ara, amb la perspec-

tiva dels anys transcorreguts després de *Tràilers*, troben tot el seu sentit aquesta destil·lació de set *Contes bàrbars* que el bon nas literari de Josep Cots ha sabut ensumar i servir-nos.

Històries crues i tallants

Com el títol ja dona a entendre, Esculies ens explica unes històries crues i tallants com una ganivetada que parlen sense vels retòrics de la crueltat, el dramatisme i el grotesc que envolta la vida quotidiana. Hi trobem una adolescent addicta als xats que planifica el seu suïcidi als boscos de Camprodon, uns sensepapers que viuen a Tolosa sota l'empara d'una germandat de famílies que els protegeix, un jove marroquí cercador de meteorits a l'Atles que truca cada dia a Califòrnia sense èxit, una jove casada inquieta que busca en el canvi de residència de Mollet a Londres una satisfacció per a la qual no està dotada, una equatoriana sense gaires manies que vol consolidar la seva vida a Manresa i dos relats implacables sobre la classe periodística -Esculies ha treballat en gabinets de premsa- que al meu parer són dinamita pura.

L'estil Esculies és fred i calculat fins al mil·límetre. Va directe a barraca, deixa de banda l'artifici i sap donar els detalls justos en el moment oportú perquè la història flueixi sense problemes. Per això aquests *Contes bàrbars* sorprenen en la primera lectura i es gaudeixen cada vegada que hi tornem a entrar. Un plaer.*

Contes bàrbars

Joan Esculies
Edicions de 1984
Barcelona, 2009
Preu: 13,50 euros
Pàgines: 115

L'estil de Joan Esculies és fred i calculat fins al mil·límetre. Va directe a barraca, deixa de banda l'artifici i sap donar els detalls justos en el moment oportú perquè la història flueixi sense problemes

1 2 3 4 5

Contes | Carlos Zanón

Àlbum de fotos

Aeropuerto de Funchal

Ignacio Martínez de Pisón
Seix Barral
Barcelona, 2009
Preu: 19,50 euros
Pàgines: 189

Martínez de Pisón (Saragossa, 1960) pertany a la classe mitjana de narradors en castellà. Considerats per la crítica i companys de professió. Bronzejats aquí i allà per un premi, una adaptació o un moderat èxit de vendes. Alternat, tot plegat, amb territoris a les fosques. Alguns, com Martínez de Pisón, són honorats i discrets narradors d'històries. Al·lèrgics a la pirotècnia que amaga no explicar una història el millor que es pugui. Tot i que a risc de fer del seu estil, un estil invisible.

El nostre home ha freqüentat el terreny del conte, la novel·la (*Carreteras secundarias*, que el 1996 va ser un èxit i té dues adaptacions cinematogràfiques) i l'assaig. En

aquest àmbit, *Enterrar a los muertos* va aconseguir el 2005 el premi Rodolfo Walsh i el Dulce Chacón.

Amb *Aeropuerto de Funchal* ens regala una selecció dels seus millors contes. A l'epíleg explica que amb aquesta antologia no pretén mostrar el seu viatge com a escriptor, sinó oferir les instantànies que ell considera més adients per mostrar-nos l'escriptor que és en l'actualitat. De les vuit narracions, quatre havien estat incloses en llibres anteriors i les restants són inèdites en format llibre.

Si li clavem queixalada el resultat com a lectors se'ns mostra irregular. I aquesta irregularitat no deriva tant de l'escriptura com de la selecció. Esquemmatitza la divisió a la narrativa breu o

bé explica la cabriola de l'acròbata. Al límit del que és quotidià, del que és estrany, del que és anòmal de la normalitat. I llavors el conte funciona si la cabriola no l'has vist moltes vegades abans o no la preveus. O bé l'escriptor, sense explicar res, ens ho explica tot. Els matrimonis fracassats, l'ambició, l'alcoholisme o les factures del gas de l'acròbata. I aquí l'èxit dependrà de la perícia i valentia de qui maneja el bisturí.

Aquí els contes abonats al primer segment rebaixen el nivell del llibre. *Boda en el hotel Colón*, *El filo de unos ojos* i *Foto de familia* no generaran adeptes a la causa. L'estranyesa en la ficció ja ha donat massa voltes (especialment, gràcies a Vila-

Matas, Millás i d'altres) com per acontentar-nos, inquietar-nos o entretenir-nos amb aquestes narracions. No obstant això, en aquest grup sí que brilla la meravella lynchiana que és *Siempre un perro al acecho*, que gairebé vint anys després encara inquieta i hipnotitza.

En el següent grup, millors notícies. *El ramo más grande de Valladolid*, *Aeropuerto de Funchal* i *Los nocturnos* mostren una excel·lent profunditat psicològica en personatges, escenaris i situacions. Criteri, ritme i temprança narrativa. Artesà que sap fer el que toca: explicar una història, no explicar-se a ell mateix com a història ni apostar-ho tot a la cabriola de l'acròbata.*

1 2 3 4 5